

Предприятие и фирма

1. Предприятие и фирма – в съвременните условия на обединена Европа структурите и функциите на нашите предприятия са подложени на въздействието на икономиките на развитите страни, на изискванията на ЕС за по-високо качество, конкурентноспособност, производителност, ефективност и иновативност. Нашите предприятия трябва да отговорят за тези изисквания адекватно.

Стопанската дейност се осъществява в две основни форми – предприятие и фирма. Главните проблеми пред които са изправени са – повишаване на производителността, конкурентноспособността, качеството. Дейността им се управлява от Търговския закон – основен документ за изграждане, стартиране, развитие и реструктуриране на предприятието. Дейността на предприятието може да бъде най-разнообразна, но според Търговския закон в нея се включват: производство на определени продукти, извършване на определени услуги, покупка на определени стоки, предприемаческа дейност (строителство, туризъм и др.), банкова и други видове финансова дейност. Важното е тази дейност на предприятието да бъде насочена към реализация на други физически или юридически лица. В резултат се получават определени приходи и евентуално печалба. Това са основните икономически цели на всяко предприятие и фирма.

Фирмата в съответствие с Търговския закон това е наименованието, под което се подписва търговеца с цел извършване на определена търговска дейност (производство, инвестиции, реализация) или сключване на търговски сделки. Всяка фирма трябва да има име, седалище и адрес. Фирмата притежава имущество, произвежда и реализира продукция.

Другата основна форма, която осъществява стопанска дейност е предприятието. То е основна производствено-стопанска единица, която произвежда продукт или предлага услуги, предназначени за реализация или задоволяване на потребности на физически или юридически лица. Основни характеристики:

- Тази единица се занимава с производствена или стопанска дейност. Тя получава определени ресурси на входа, преработва ги и получава продукти.
- Главното предназначение е да произвежда продукти или услуги, за разлика от фирмата, за която не е задължително да произвежда.
- Целта на предприятието е реализация и задоволяване на потребности – производствени или лични.
- Предприятието извършва предприемаческа дейност, в резултат на която се получават по-високи доходи и разширяване на производството.
- Предприятието притежава юридическа, икономическа, административна и социална отговорност.

Юридическата единица трябва да има разплащателна сметка, баланс, право да сключва договори, да отговаря за правата и задълженията си и др.

Икономическата отговорност е свързана с възможността да разполага с имущество (капитал, ДА, КА), да закупува ресурси, да има реализация, да се получават

икономически резултати.

Административната единица има собствено управление, администрация, осъществява управленски контакти с външна и вътрешна среда.

Социалната единица има право да набира и управлява кадри, да ги обучава, да им заплаща подобаващо и др.

- Предприятието е съвкупност от техника и технология
 - Има определена структура и функции – да се изучава от организационно-управленска гледан точка
 - Носител на права и задължения от икономически явления
 - Всяко предприятие има определена фирма (наименование), но не всяко предприятие е фирма; всяка фирма може да има повече от едно предприятие с техните наименования
- Основна цел на предприятието и фирмата е производство, реализация, приходи, печалба. Целта е достигане на определен резултат или състояние от предприятието и неговите подразделения за по-продължителен период от време.

Изисквания към целите:

- Реални и реалистични
- Точни, ясно и достъпно формулирани
- Количествена измеримост – себестойност, качество, рентабилност, ликвидност и др.
- Създаване на условия и фактори, създаващи мотивация

2. Принципи и функции – изграждането и развитието на предприятието освен определени изисквания към него и целите му трябва да съблюдава и определени принципи. Те са много и най-различни. Намират се под влиянието на особеностите на предмета на дейност, отрасъла и подотрасъла, сектора, в който функционира, стратегията и полуката на предприятието. Независимо от това разнообразие и особеностите в практиката и теорията са формулирани следните основни принципи:

- Предприятията трябва да бъдат реални, реалистични, реалносъществуващи и реалнодействащи, с реален предмет на дейност, реални ресурси, реални кадри, резултати, приходи и др.
- Предприятието трябва да се отличава от другите предприятия. Принцип на атрактивност, на привлекателност на предприятието – наименованието, продукцията, услугите, материалната, технологичната база.
- Принцип на стабилност, осигуреност – в предмета на дейност и възможностите за неговото осигуряване; в наименованието; на производството и персонала.
- Принцип на публичност и прозрачност – чрез регистрация в търговския регистър (основен документ, в който се записват определящите данни и характеристики – име, предмет на дейност, управление, седалище, адрес, съучастие, дялове и др.)
- Принцип на защитеност – на наименованието, на фирмата, на продукцията, на

персонала и др.

Функции и дейности:

- Маркетингова функция – проучване на пазарите (външни, вътрешни, регионални), на потреблението, номенклатурата, цените, качеството, степента на задоволеност и др.
- Финансиране и инвестиране – осигуряване необходимите финансови средства – собствени, привлечени средства.
- Производствена функция – създаване на необходимите условия за ефективно съчетаване на трите основни фактора – средствата на труда (машините), предмета на труда (материалите) и работната сила на основата на съвременната организация на труда.
- Реализация и пласмент – внедряване на съвременни форми на реализация, комуникация, плащане. Условия за намаляване на времето на реализацията и пласмента.
- Иновация и иновационна дейност – това е определяща функция. Нови продукти, нови технологии, нова организация, нови форми на пласмент и реализация.
- Социална и кадрова функция – набиране, разпределяне и използване; осигуряване на условия за по-висока производителност и по-добро адекватно заплащане на труда; създаване на необходимите условия за квалификация, преквалификация, решаване на социалните проблеми на персонала; подобряване условията на труда.
- Иновационна дейност и административни функции – осигуряването на необходимата по количество и качество информация, която дава възможност за ефективни управленски решения. Тези решения се отнасят за всички дейности, функции и етапи на осъществяване на производствено-стопанската дейност на предприятието – неговото изграждане, стартиране, развитие, усъвършенстване и реструктуриране.

3. Бизнес среда – в зависимост от различните принципи бива:

а. Външна среда на предприятието – всички явления и процеси, структури и дейности, които се намират вън и действат независимо от дейността на предприятието. При изследването и изучаването на тази среда задължително се отчитат факторите и условията, които я формират:

• В зависимост от обхвата и равнището биват:

о Глобални фактори и условия – имат планетарен характер и се отнасят за световни

явления и тенденции – екологични кризи, войни, банкови кризи.

o Регионални – положението на Балканите, нрави, традиции, закономерни или случайни събития и фактори.

o Национални фактори и условия – по-пряко, силно влияние – икономически условия, закони, технически условия и др.

• В зависимост от съдържанието и същността:

o Политически – стачки

o Икономически – те са определящи

o Юридически – законите

o Технически и технологични – равнище на техниката и технологията в дадена страна

o Социални – условия на труд, степен на заплащане

o Организационно-управленски

o Осигуреност с необходимите ресурси

• Пряко икономическо влияние оказват:

o Доставчици

o Клиенти

o Конкуренти

Тези фактори трябва да се отчитат в комплекс и в единство, с приоритетно значение в зависимост от целите.

b. Вътрешна среда – тази среда включва основни фактори и условия на производствената и стопанската дейност на предприятието, които гарантират ефективността на производствения процес в него:

• Равнище на техника и технология

• Организация

• Производство, труд, управление, кадри

• Финансови и инвестиционни възможности

• Възможности за иновации и др.

Тези фактори зависят от компетентността, квалификацията и равнището на управление.

Източник: http://www.bg-ikonomika.com/2012/09/3_19.html